A TANÁCS (KKBP) 2021/1143 HATÁROZATA

(2021. július 12.)

az Európai Unió mozambiki katonai kiképzési missziójáról (EUTM Mozambik)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 42. cikke (4) bekezdésére és 43. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének javaslatára,

mivel:

(1) A Tanács a 2020. április 22-i következtetéseiben ismertette a Mozambikkal folytatott uniós és tagállami együttműködés, valamint a többi érdekelt féllel folytatott koordináció átfogó keretét. A Tanács különösen hangsúlyozta, hogy a Cabo Delgadóban tapasztalható biztonsági és humanitárius helyzet sürgős figyelmet követel, az emberi jogok teljes tiszteletben tartásának biztosítása mellett.

(2) A Politikai és Biztonsági Bizottság (PBB) 2021. március 30-án – a cabó delgadói válság integrált uniós megközelítésével összefüggésben – válságkezelési megközelítésre vonatkozó politikai keretet hagyott jóvá Cabo Delgado tekintetében, és úgy ítélte meg, hogy helyénvaló lenne a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) keretében történő fellépés, előtérbe helyezve a mozambiki fegyveres erők részére biztosított képzést, illetve segítségnyújtást.

(3) Mozambik elnöke 2021. június 3-án kelt levelében üdvözölte egy nem végrehajtási jellegű, uniós KBVP misszió telepítését Mozambikba, amelynek célja, hogy elősegítse Mozambik védelmi és biztonsági erői kapacitásának bővítését annak érdekében, hogy azok hatékonyabban reagáljanak a Cabo Delgadóban fennálló biztonsági és humanitárius kockázatokra.

(4) A Tanács 2021. június 28-án jóváhagyta a lehetséges mozambiki katonai kiképzési KBVP-misszióra vonatkozó válságkezelési koncepciót, valamint az emberi élet kioltására tervezett katonai felszerelésektől vagy platformoktól eltérő felszerelések biztosítását célzó lehetséges támogatási intézkedést annak érdekében, hogy a Cabo Delgadóba való telepítésükre való felkészítés céljából támogassa a mozambiki fegyveres erőket. E koncepcióban a Tanács hangsúlyozta, hogy a tervezett KBVP-missziónak – a békeépítés támogatásával, a konfliktusmegelőzéssel és a párbeszédtámogatással, a humanitárius segítségnyújtással és a fejlesztési együttműködéssel, továbbá a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend elősegítésével együtt – a cabo delgadói válság integrált uniós megközelítését alkotó eszközök egyikét kell képeznie. E koncepció tovább nyomatékosította az Unió azon politikai-stratégiai célkitűzését, hogy támogassa a professzionális mozambiki védelmi és biztonsági erők telepítését, lehetővé téve elszámoltatható bűnüldöző hatóságok jelenlétét a polgári lakosság védelme érdekében, valamint azt, hogy elszámoltatható állami struktúrák térjenek vissza Cabo Delgadóba, és annak egész területén nyújthassák szolgáltatásaikat. Ezzel összefüggésben a Tanács tudomásul veszi az Európai Bizottságnak és a főképviselőnek a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési tervről szóló közös közleményét.

(5) A PBB-nek a Tanács és a főképviselő felelőssége mellett politikai ellenőrzést kell gyakorolnia a mozambiki katonai kiképzési KBVP-misszió (EUTM Mozambik) felett, biztosítania kell a misszió stratégiai irányítását, és az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 38. cikkének harmadik bekezdésével összhangban meg kell hoznia a vonatkozó határozatokat.

(6) Tárgyalásokat kell folytatni és nemzetközi megállapodásokat kell kötni az Unió által vezetett egységek és személyi állomány jogállásáról, valamint a harmadik államok EUTM Mozambikban való részvételéről.

(7) Az EUSZ 41. cikkének (2) bekezdése értelmében, valamint az Európai Békekeret létrehozásáról szóló (KKBP) 2021/509 tanácsi határozattal ([1]) összhangban az e határozatból eredő, katonai vagy védelmi vonatkozású működési kiadásokat a tagállamoknak kell viselniük.

([1]) A Tanács (KKBP) 2021/509 határozata (2021. március 22.) az Európai Békekeret létrehozásáról, valamint a (KKBP) 2015/528 határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 102., 2021.3.24., 14. o.).

(8) Az EUSZ-hez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez (EUMSZ) csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 5. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt az Unió védelmi vonatkozású határozatainak és intézkedéseinek kidolgozásában és végrehajtásában. Következésképpen Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó, és Dánia nem vesz részt e művelet finanszírozásában sem,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A misszió

(1) Az Unió katonai kiképzési missziót indít Mozambikban (EUTM Mozambik) annak érdekében, hogy támogassa a mozambiki fegyveres erőket a cabo delgadói válságra való olyan hatékonyabb és eredményesebb reagálásban, amely összhangban áll az emberi jogi jogszabályokkal és a nemzetközi humanitárius joggal.

(2) Az EUTM Mozambik stratégiai célkitűzése a mozambiki fegyveres erők azon kiválasztott egységei kapacitásépítésének a támogatása, amelyek a jövőben egy gyorsreagálású erőt alkotnának annak érdekében, hogy az említett erők rendelkezzenek az ahhoz szükséges fenntartható kapacitással, hogy Cabo Delgadóban helyre tudják állítani a biztonságot és a védelmet.

(3) E célból az EUTM Mozambik:

a) biztosítja a mozambiki fegyveres erők kiválasztott egységei és azok vezetősége számára a katonai kiképzést, ideértve az operatív felkészítést, a különleges kiképzést – többek között a terrorizmus elleni küzdelem területén –, az emberi jogi jogszabályoknak és a nemzetközi humanitárius jognak való megfelelésről szóló képzést és oktatást, ideértve a polgári lakosság védelmét, valamint a jogállamiság tiszteletben tartásáról szóló képzést és oktatást;

b) támogatja a gyorsreagálású erő vezetési és irányítási struktúráinak és mechanizmusainak, így például egy fenntartható működési ciklusnak a kialakítását, és képzést nyújt a gyorsreagálású erő vezetősége részére, hogy feladataikat műveleti céljuknak megfelelően tudják ellátni;

c) a kiképzési terv részeként, amennyiben az uniós támogatási intézkedés keretében az emberi élet kioltására tervezett katonai felszerelésektől vagy platformoktól eltérő felszereléseket biztosítanak, kiképzést nyújt a kiválasztott egységek részére e felszerelések megfelelő használatához és karbantartásához;

d) a mozambiki hatóságokkal szoros koordináció és egyeztetés keretében tudásmenedzsment-ciklust hoz létre, hogy a Cabo Delgadóba való telepítésüket követően nyomon kövesse a kiképzett egységek tevékenységét, valamint értékelje az emberi jogi jogszabályoknak és a nemzetközi humanitárius jognak való megfelelésüket.

(4) Az EUTM Mozambik hozzájárul az Unió helyzetismeretéhez a mozambiki és különösen a cabo delgadói biztonsági helyzet tekintetében. Katonai kérdésekben szakértői segítséget és tanácsadást nyújt az Unió maputói képviselete részére.

(5) Az EUTM Mozambik együttműködik az Unió maputói képviseletével, az Egyesült Nemzetek Szervezetével (ENSZ) és a Mozambikban jelen lévő, nem kormányzati szervezetekkel, különösen a missziót támogató, a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos, illetve emberi jogi politika végrehajtása céljából, valamint annak érdekében, hogy biztosítsa a más releváns területeken nyújtott uniós támogatással való összhangot.

2. cikk

Az uniós misszió parancsnokának és az uniós missziós erők parancsnokának kinevezése

(1) Az EUTM Mozambik misszióparancsnoki tisztségét a Katonai Tervezési és Végrehajtási Szolgálat (MPCC) igazgatója látja el.

(2) A Tanács Nuno LEMOS PIRES dandártábornokot nevezi ki az EUTM Mozambik uniós missziós erőinek parancsnokává.

3. cikk

A misszió parancsnokságának kijelölése

(1) Az MPCC az a műveleti területeken kívüli, katonai stratégiai szintű állandó vezetési és irányítási struktúra, amely az EUTM Mozambik operatív tervezéséért és végrehajtásáért felel.

(2) Az EUTM Mozambik missziós erőinek parancsnoksága Mozambikban kap helyet, és az uniós missziós erők parancsnokának irányítása alatt működik.

(3) Az MPCC – a teljes műveleti képességének eléréséig – kiegészül a missziós erők parancsnokságának brüsszeli székhelyű támogató egységével.

4. cikk

Az EUTM Mozambik tervezése és elindítása

A Tanács a missziós terv és az EUTM Mozambik művelet-végrehajtási szabályainak jóváhagyását követően elfogadja az EUTM Mozambik megindításáról szóló határozatot.

5. cikk

Politikai ellenőrzés és stratégiai irányítás

(1) Az EUTM Mozambik politikai ellenőrzését és stratégiai irányítását – a Tanács és a főképviselő felelőssége mellett – a PBB gyakorolja. A Tanács felhatalmazza a PBB-t, hogy az EUSZ 38. cikkével összhangban meghozza a vonatkozó határozatokat. E felhatalmazás magában foglalja a tervezési dokumentumok – többek között a missziós terv – és a parancsnoki lánc módosítására vonatkozó hatásköröket. E felhatalmazás kiterjed továbbá az uniós missziós erők későbbi parancsnokainak kinevezésére vonatkozó határozatok meghozatalára is. Az EUTM Mozambik céljaival, hatókörével és megszűnésével, valamint a feladatai végrehajtásának általános feltételeivel kapcsolatos döntéshozatali hatáskör továbbra is a Tanácsot illeti meg.

(2) A PBB rendszeres időközönként jelentést tesz a Tanácsnak.

(3) A PBB rendszeres időközönként jelentést kap az Európai Unió Katonai Bizottsága (EUKB) elnökétől az EUTM Mozambik tevékenységeinek végzéséről. A PBB adott esetben meghívhatja üléseire az uniós misszióparancsnokot és az uniós missziós erők parancsnokát.

6. cikk

Katonai irányítás

(1) Az EUKB felügyeli az uniós misszióparancsnok felelőssége mellett zajló EUTM Mozambik megfelelő végrehajtását.

(2) Az EUKB rendszeres időközönként jelentést kap az uniós misszióparancsnoktól. Az EUKB adott esetben meghívhatja üléseire az uniós misszióparancsnokot és az uniós missziós erők parancsnokát.

(3) Az EUKB elnöke az elsődleges összekötő az uniós misszióparancsnok felé.

7. cikk

Az uniós válaszlépések összhangja és koordináció

(1) A főképviselő biztosítja e határozat végrehajtását és azt, hogy az összhangban legyen az Unió külső tevékenységének egészével, így például az uniós fejlesztési programokkal és az uniós humanitárius segítségnyújtással.

(2) A parancsnoki lánc sérelme nélkül az uniós missziós erők parancsnoka helyi politikai iránymutatást kap az Unió mozambiki küldöttségének vezetőjétől.

(3) Az EUTM Mozambik koordinálja tevékenységeit a tagállamok Mozambikban folytatott kétoldalú tevékenységeivel, továbbá a régióban tevékenykedő más nemzetközi szereplőkkel – különösen az ENSZ-szel, az Afrikai Unióval (AU) és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösséggel (SADC) –, a kétoldalú kapcsolatok szereplőivel, köztük az Egyesült Államokkal, valamint a kulcsfontosságú regionális szereplőkkel.

8. cikk

Harmadik államok részvétele

(1) Az Unió döntéshozatali autonómiájának és egységes intézményi keretének sérelme nélkül, valamint az Európai Tanács vonatkozó iránymutatásaival összhangban harmadik államok felkérést kaphatnak az EUTM Mozambikban való részvételre.

(2) A Tanács felhatalmazza a PBB-t arra, hogy felkérjen harmadik államokat hozzájárulások felajánlására, valamint arra, hogy az uniós missziós erők parancsnokával történő egyeztetést követően az uniós misszióparancsnok és az EUKB ajánlása alapján meghozza a javasolt hozzájárulások elfogadásáról szóló vonatkozó határozatokat.

(3) A harmadik államok részvételére vonatkozó részletes szabályokat az EUSZ 37. cikke alapján és az EUMSZ 218. cikkében megállapított eljárás szerint megkötött megállapodásokban kell megállapítani. Amennyiben az Unió és valamely harmadik állam megállapodást kötött ez utóbbinak az uniós válságkezelési missziókban való részvétele keretének létrehozásáról, az EUTM Mozambik összefüggésében a szóban forgó megállapodás rendelkezései alkalmazandók.

(4) Az EUTM Mozambikhoz jelentős mértékű katonai hozzájárulást biztosító harmadik államok ugyanolyan jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek az EUTM Mozambik napi irányítása tekintetében, mint az EUTM Mozambikban részt vevő tagállamok.

(5) A Tanács felhatalmazza a PBB-t arra, hogy – amennyiben harmadik államok jelentős mértékű katonai hozzájárulást tesznek – hozza meg a hozzájáruló felek bizottságának létrehozására vonatkozó megfelelő határozatokat.

9. cikk

Az EU által vezetett személyi állomány jogállása

Az EU által vezetett egységek és személyi állomány jogállásáról – így például az őket megillető kiváltságokról és mentességekről, valamint a misszió végrehajtásához és zavartalan működéséhez szükséges további biztosítékokról – az EUSZ 37. cikke alapján és az EUMSZ 218. cikkében megállapított eljárás szerint megkötött megállapodásban kell rendelkezni.

10. cikk

Pénzügyi rendelkezések

(1) Az EUTM Mozambik közös költségeit a (KKBP) 2021/509 határozatnak megfelelően kell kezelni.

(2) Az EUTM Mozambik közös költségeinek fedezésére szolgáló referenciaösszeg 15 160 000 EUR. A referenciaösszegre vonatkozó, a (KKBP) 2021/509 határozat 51. cikkének (2) bekezdésében említett százalékos arány 30 % a kötelezettségvállalások és 15 % a kifizetések tekintetében.

11. cikk

Projektegység

(1) Nem végrehajtási jellegű projektek meghatározása és végrehajtása céljából az EUTM Mozambik rendelkezhet egy projektegységgel. Az EUTM Mozambik keretében adott esetben koordinálni kell a tagállamok és harmadik államok által saját hatáskörükben, a misszió megbízatásához kapcsolódó területeken végrehajtott és a misszió célkitűzéseit támogató projektekkel, elő kell segíteni ezeket a projekteket és tanácsadást kell biztosítani velük kapcsolatban.

(2) A (3) bekezdésre is figyelemmel az uniós misszióparancsnok számára felhatalmazást kell adni arra, hogy igénybe vegye a tagállamok vagy harmadik államok pénzügyi hozzájárulását az olyan, nem végrehajtási jellegű projektek végrehajtása céljából, amelyekről megállapításra kerül, hogy az EUTM Mozambik egyéb tevékenységeit következetesen kiegészítik. Ilyen esetekben az Európai Békekeret műveleteit igazgató tisztviselőnek – a (KKBP) 2021/509 határozattal létrehozott bizottság általi jóváhagyást követően – megállapodást kell kötnie az érintett államokkal, amely különösen arra vonatkozik, hogy milyen konkrét eljárásokat kell alkalmazni harmadik felek részéről felmerülő azon panaszok kezelésére, amelyek az érintett államok által rendelkezésre bocsátott pénzügyi hozzájárulások igénybevétele során az uniós misszióparancsnok által hozott intézkedésekkel vagy az általa elkövetett mulasztásokkal okozott károkkal kapcsolatban merülnek fel.

(3) A hozzájáruló államok által rendelkezésre bocsátott pénzügyi hozzájárulások igénybevétele során az uniós misszióparancsnok által hozott intézkedésekkel vagy az általa elkövetett mulasztásokkal járó felelősséget az említett államok semmilyen esetben sem háríthatják az Unióra vagy a főképviselőre.

(4) A projektegység számára harmadik államok által biztosított pénzügyi hozzájárulások elfogadására a PBB jóváhagyása alapján kerülhet sor.

12. cikk

Információk átadása

(1) A főképviselőt fel kell hatalmazni arra, hogy – adott esetben és az EUTM Mozambik igényeinek megfelelően – a 2013/488/EU tanácsi határozattal [2] összhangban az EUTM Mozambik céljaira létrehozott EU-minősített adatokat adjon át az e határozathoz csatlakozó harmadik államok számára:

a) az Unió és az érintett harmadik állam között létrejött, vonatkozó információbiztonsági megállapodásokban megállapított szintig; vagy

b) egyéb esetekben a „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” szintig bezárólag.

(2) A főképviselőt fel kell hatalmazni továbbá arra, hogy – az EUTM Mozambik operatív igényeinek megfelelően – a 2013/488/EU határozattal összhangban, az EUTM Mozambik céljaira létrehozott, legfeljebb „RESTREINT UE/EU RESTRICTED” minősítésű EU-minősített adatokat adjon át az ENSZ, az AU, a SADC és az Egyesült Államok számára. E célból el kell készíteni a főképviselő, valamint az ENSZ, az AU, a SADC, illetve az Egyesült Államok illetékes hatóságai közötti szükséges megállapodásokat.

(3) Konkrét és azonnali operatív igény esetén a főképviselőt arra is fel kell hatalmazni, hogy a 2013/488/EU határozattal összhangban, az EUTM Mozambik céljaira létrehozott, legfeljebb „RESTREINT UE/EU RESTRICTED” minősítésű EU-minősített adatokat adjon át a fogadó állam számára. E célból el kell készíteni a főképviselő és a fogadó állam illetékes hatóságai közötti megállapodásokat.

(4) A főképviselőt fel kell hatalmazni arra, hogy az EUTM Mozambikot érintő tanácsi tanácskozásokkal kapcsolatos és a Tanács eljárási szabályzata [3] 6. cikkének (1) bekezdése értelmében szakmai titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó nem minősített uniós dokumentumokat adjon át az e határozathoz csatlakozó harmadik államok számára.

(5) A főképviselő átruházhatja az (1)–(4) bekezdésben említett hatásköröket, valamint a (2) és a (3) bekezdésben említett megállapodások megkötésére vonatkozó jogosultságát az Európai Külügyi Szolgálat személyzetének tagjára, az uniós misszióparancsnokra vagy az uniós missziós erők parancsnokára.

13. cikk

Hatálybalépés és megszűnés

(1) Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

(2) Az EUTM Mozambik a teljes műveleti képességének elérését követő két év elteltével véget ér.

[2] A Tanács 2013/488/EU határozata (2013. szeptember 23.) az EU-minősített adatok védelmét szolgáló biztonsági szabályokról (HL L 274., 2013.10.15., 1. o.).

[3] A Tanács 2009/937/EU határozata (2009. december 1.) a Tanács eljárási szabályzatának elfogadásáról (HL L 325., 2009.12.11., 35. o.).

(3) Ez a határozat – az EUTM Mozambik megszűnésére vonatkozóan jóváhagyott terveknek megfelelően, valamint az EUTM Mozambik beszámolóinak ellenőrzése és benyújtása tekintetében a (KKBP) 2021/509 határozatban megállapított eljárások sérelme nélkül – az EUTM Mozambik misszióparancsnoksága bezárásának időpontjával hatályát veszti.

Kelt Brüsszelben, 2021. július 12-én.

a Tanács részéről
az elnök
J. BORRELL FONTELLES